

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2018/19:25

Fredagen den 5 april

§ 1 Rumäniens EU-ordförandeskap

Nämnden informerades av ambassadör Iulian Buga.

Inga uppteckningar gjordes

§ 2 Utrikes frågor
Utrikesminister Margot Wallström
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 18 mars 2019
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 8 april 2019

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesministern med medarbetare välkomna hit. Vi ber om ursäkt för att ni fick vänta lite. Det var inte vår avsikt, men ibland kan man inte bryta mitt i.

Ledamöter! Ni har fått röda papper framför er med sekretesshandlingar som ska ligga kvar på bordet efter sammanträdet.

Då börjar vi med återrapport från det förra mötet.

Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Ärade ledamöter! Som vanligt ska nämnden ha fått skriftlig rapportering från rådsmötet den 18 mars.

I samband med lunchen hade vi Kinas utrikesminister, Wang Yi, på besök. Det var förstås ett informellt tillfälle att ta upp ett antal ämnen, både bilaterala och globala. Jag tror att det var uppskattat av alla.

Anf. 3 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

De som har hämtat ut de hemliga dokumenten i Bankhallen har på s. 13 kunnat läsa redogörelsen för vad Sverige har sagt och gjort. Det är bra. Jag vill särskilt tacka utrikesministern för att man tydligt lyfte upp Gui Minhai och även andra frågor som vi har lyft upp, framför allt i utrikesutskottet.

Jag har en fråga. Det gäller att jag hade tagit upp frågan om religionsfrihet. Det står inte med att utrikesministern eller någon från Sverige har sagt om religionsfrihet och problematiken i Kina. Jag vet inte om utrikesministern har någon kommentar eller om det bara inte var läge.

På s. 6 står det i återrapporten att Ungern oroade sig över den globala migrationspakten. Jag undrar lite över det. Jag är inte helt hemma vad gäller vad den globala migrationspakten innebär. Kan vi få någon kort information – om inte alla andra redan vet vad det är?

Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag var den enda på lunchen som nämnde till exempel uigurererna och den typen av MR-frågor. Jag ställde en direkt fråga som jag också fick svar på. Utrikesministern sa faktiskt att de ämnar bjuda in besökare att komma och se på de här lägren. Det kan bli intressant, eller inte. Vi får se hur det är tänkt att läggas upp. Men det var i alla fall en nyhet. Det har vi inte hört förut.

MR i stort var förstås ett tema. Vi sa att vi måste fortsätta den dialogen med Kina. Men jag var den enda som direkt nämnde till exempel uigurererna.

Sedan var det förstås en rad olika frågor, som täckte alltifrån Belt and Road-initiativet till våra handelsrelationer. Man måste uppleva att det finns respekt för internationella regelverk och att det finns en reciprocitet i

handelsutbytet. Jag tyckte nog att de frågor som ställdes ändå täckte ganska brett.

Ungern tar alltid upp migrationsfrågan. Det finns inget ämne som inte leder till att Ungern till slut landar i att det har med migrations- och flyktingfrågan att göra. De tycker inte om FN:s ramverk för det här över huvud taget. Det var väl deras utgångspunkt.

Anf. 5 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill bara förstå: Det var liksom ingen fråga på dagordningen egentligen, utan det var någonting som de bara förde upp.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för återrapporten.

Vi går vidare till information och samråd inför mötet i rådet den 8 april 2019, dagordningspunkt 3, Aktuella frågor.

Anf. 7 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det här mötet äger rum på måndag i Luxemburg, och vad vi har hört så här långt är att Mogherini som aktuella frågor väntas ta upp presidentvalet i Ukraina, en rapportering från Arabförbundets toppmöte där hon deltog och så utrikesministermötet inom G7 som äger rum i helgen.

Jag har svårt att tro att hon kan låta bli att nämna utvecklingen i Libyen. Som ni vet händer det saker där just nu som kan bli väldigt dramatiska. Haftar förflyttar sig med armén, och det kan bli väldigt allvarligt. Vi hoppas att det hjälper till att generalsekreteraren är i Tripoli just nu och förhoppningsvis kommer att kunna lugna ned situationen. Det här kan bli illa annars.

Det är vad vi har hört så här långt om vad hon tänker ta upp.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Afghanistan.

Anf. 9 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den här diskussionen kommer att ske mot bakgrund av den senaste utvecklingen i landet och också att den höga representanten var där på besök den 26 mars. Vi har rådsslutsatser som förväntas antas, som ni väl har sett.

Det är väl både hopp och förtvivlan utifrån utvecklingen i Afghanistan på sistone. Hoppet om fred har väl förstärkts på ett sätt, eftersom USA för samtal med talibanrörelsen med sikte på eld upphör och också direkta fredsförhandlingar mellan talibanerna och regeringen.

EU är ju en viktig partner till Afghanistan inte minst genom det omfattande stöd som väldigt många av EU-länderna ger, inklusive Sverige, och vi har också en dialog med USA om Afghanistan. Regeringen välkomnar en aktiv EU-roll, likaså att EU till både amerikanerna och Afghanistan är tydliga med vilka förväntningar vi har på en fredsprocess och en eventuell fred. De förväntningarna kommer även till uttryck i rådsslutsatserna.

EU betonar nödvändigheten av att fredsprocessen respekterar grundläggande värderingar som demokratisk styrning, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Mogherini presenterade vid ministermötet i Genève i november fem punkter som vägleder EU:s stöd till en fredsprocess. Det är stöd till en inklusiv fred, stöd till reformer inklusive SSR, alltså säkerhetssektorreform, beredskap att agera som en garant för fredsprocessen, stöd till återintegrering av stridande och främjande av regional handel och konnektivitet.

När det gäller fredsprocessen måste den verkligen vara inkluderande, vilket betyder att också kvinnor måste få vara representerade, och ledd och ägd av Afghanistan. Ett brett engagemang från Afghanistans befolkning inklusive minoriteter, civilsamhället och politiska företrädare är förutsättningar för en hållbar fred. Den måste också följa den konstitutionella ordningen i landet, särskilt när det gäller MR och kvinnors rättigheter. Ett fortsatt stöd och samordning med FN:s insats i Afghanistan är viktigt.

Sverige är en av de största bilaterala biståndsgivarna till Afghanistan, och vi har framför allt genom Afghanistankommittén ett mångårigt engagemang i Afghanistan och väldigt stor respekt med oss. Vi kommer förstås också i fortsättningen att stödja utvecklings- och fredssträngningarna, där samarbetet med civilsamhället är helt centralt.

Inriktningen på fortsatt svenskt stöd till Afghanistan blir beroende av hur man hanterar frågorna som rör konstitutionen, grundläggande rättigheter och värderingar. Jag har uttryckt mycket tydligt att vi måste framföra också till USA att man inte får ge upp till exempel flickors rätt att gå i skolan. Om man gör det känns det som om allt det vi har gjort är förlorat. Det är trots allt en av de stora framgångarna under åren att så många fler flickor har kunnat gå i skolan, men det riskerar ju att rullas tillbaka om talibanerna kräver att det ska ändras på.

Detta, och förstås att vi talar med USA och en afghanska regeringen, blir väldigt viktigt.

Anf. 10 LUDVIG ASPLING (SD):

Vi håller i stort sett med om regeringens utkast till ståndpunkt och vad EU gör. Vi tror också att EU kan spela en viktig roll, särskilt med tanke på det bistånd som vi ger.

Jag hade bara en kort fråga angående just det här med att processen ska ledas och vara ägd av afghanerna själva. I princip håller vi naturligtvis med. De måste kunna lösa det här själva på lite längre sikt. Men som läget är nu vägrar ju talibanerna att prata med den afghanska regeringen och har satt upp som villkor att de kommer inte att prata med den afghanska regeringen förrän amerikanerna är ute.

Vad betyder då det här ägarskapet i praktiken under den process som leder fram till att trupperna lämnar Afghanistan? Jag förstår inte riktigt vad det kommer att innebära.

Jag tänkte också fråga om det finns någon plan för den politiska lösningen efter att trupperna har lämnat landet och man ska försöka att komma överens på något sätt. För att det ska bli en långsiktig fred i Afghanistan, vilket vi alla naturligtvis vill, måste det ju finnas någon typ av uppgörelse mellan regeringen där och talibanerna. Har man funderat lite grann på hur det ska se ut? Det är svårt att tänka sig hur man ska kunna

Anf. 11 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Tack, utrikesministern, för föredragningen om Afghanistan! Jag har inte heller några större synpunkter på regeringens ståndpunkt, men jag har ändå lite funderingar.

Det är möjligt att det inte hänger ihop i just det här sammanhanget, men om man tänker på väldigt negativa saker som droghandel och människohandel är det ju ingenting som man bygger landet på. Man måste komma åt även dessa delar. Det är möjligt att detta inte ska vara med här, men jag kanske ändå kan få någon kommentar kring det.

Även korruptionen är enorm. Vi skickar enorma summor in i Afghanistan, och om vi nu ska hjälpa till ännu mer i den här fredsprocessen så känner man bara att oj, hur går det med alla dessa medel? Vart tar resurserna vägen?

Anf. 12 ALICE BAH KUHNKE (MP):

Fru ordförande! Jag skulle vilja höra utrikesministerns bedömning av utsikterna kring talibanernas utdöende, för att tala klarspråk. Vilken bedömning gör utrikesministern för det? Har de åtminstone försvagats?

Anf. 13 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Allt det här rör det viktigaste. Det ni ställer frågor om är det mest relevanta och det svåraste just nu.

Kan den amerikanska förhandlingen med talibanerna i bästa fall leda till en acceptans för att man ska kunna föra samtal direkt mellan den afghanska regeringen, talibanerna och resten av samhället – gärna en FN-ledd sådan process? Vi är långt ifrån där, för positionerna är just så låsta som Ludvig Aspling sa. Här handlar det om att talibanerna inte vill erkänna regeringen. Man har inte ens redovisat resultatet av valet i oktober ännu, så alltihop är en ganska rörig process.

Sverige fortsätter dock att ge stöd till FN:s ansträngningar, och vi fortsätter att tala med amerikanerna. Vi pratar med regeringen, och vi försöker se till att det sakta men säkert rör sig i den riktningen. Det är också EU:s önskan att det är åt det hållet det ska gå.

Det finns även andra parter som säger att de har lyckats eller är på väg att lyckas. Både Ryssland och Kina är aktiva för att förhoppningsvis kunna få till stånd direkta samtal mellan den afghanska regeringen och talibanerna, men än så länge har vi inte sett någon riktig rörelse.

Det här är alltså en pågående process, och allt vi kan göra från det internationella samhället är att försöka få det att gå fredligt till. Man måste utvidga samtalen, och även kräva att till exempel kvinnor är med. Nu ska man ju ha en loja jirga, som ni vet handlar om att samla alla stammar från hela Afghanistan för att tala om läget. De har lovat att 30 procent ska vara kvinnor, och då gäller det att se till att kvinnorna verkligen också får låta sin röst höras även i dessa sammanhang.

Det finns alltså en rörelse, men sanningen är, vill jag säga till Alice Bah Kuhnke, att talibanerna är starka. Framför allt är de starka och, vill jag påstå, har stärkt sin ställning ute på landsbygden. När samhället inte kan svara upp mot behoven av allt från utbildning och hälso- och sjukvård

till trygghet, jobb och framtidsmöjligheter för unga människor, då blir talibanerna svaret. Och inte bara det: Nu finns även IS etablerat i Afghanistan. Än så länge är det mer begränsat, men nu har man även terrorister i form av IS på plats.

Det har alltså lagts till försvårande effekter, och i grunden har man även allt det som Désirée Pethrus nu räknade upp, det vill säga droghandel, människohandel, korruption och framför allt den stora skillnaden mellan stad och land. Skillnaden är jättestor mellan vad som sker i Kabul och vad som sker i resten av landet, och det spelar in på så sätt att man kan ha vettiga samtal och vad man tycker är framgångar i Kabul medan det i resten av landet inte händer mycket. Det är också där man har de största problemen för till exempel flickor och kvinnor. Det är där de fortfarande inte kan gå i skolan, och det är där det inte finns möjligheter att se en framtid.

På ett sätt tycker man verkligen att landet har tagit steg bakåt. Samtidigt genomfördes valet. Det var många döda och oroligt på många håll, men man lyckades ändå göra det, vilket inte alla trodde. Så det handlar om att fortsätta brottas med alla de här problemen. Därför är det bra att vi har en dagordning och krav som är tydliga från EU:s håll och som vi kan insistera på.

Anf. 14 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag hade bara en kort följdfråga just angående talibanerna och det stöd som de har.

Man kan inte bortse från att talibanernas väldigt ortodoxa tolkning av islam även har ett visst stöd bland folket i Afghanistan. Det kan man liksom inte blunda för. Men säg att den här processen verkligen lyckas, vilket vi hoppas, och att talibanerna ingår ett fredsavtal, att de låter tjejer gå i skolan och att allt det här liksom löser sig. Även om det inte ser så troligt ut kanske de till och med vill bli ett politiskt parti och ställa upp i ett val. Finns det då inte en risk att de mer hårdföra islamisterna i Afghanistan börjar se talibanerna som mjukostar som börjat feqa ur och att man då bjuder in ännu mer extrema grupper som ska liksom föra ens talan? Kan det då bli så att IS går in och tar över den roll som talibanerna har nu?

Ser ni en sådan risk? Man kan tänka sig att det skulle kunna bli utvecklingen av det här.

Anf. 15 ALICE BAH KUHNKE (MP):

Det går åt fel håll på så många sätt i Afghanistan med alla olika faktorer som samspelar och stärker varandra och som inte ger något ljus i tunneln, vilket utrikesministern bekräftar. Då är det anmärkningsvärt att det finns myndigheter som menar att Afghanistan är ett land där man kan leva och ha ljusa framtidsutsikter och att vi kan sända tillbaka människor dit.

Det här är en grannlaga uppgift. Det känns betryggande att höra hur utrikesministern uttrycker sig om vad som är helt centralt i den roll Sverige ska spela. Här kommer det att krävas enorma ansträngningar, och det finns ju mycket som oroar i de pågående processerna.

Anf. 16 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Som svar till Ludvig Aspling kan jag säga att det hänger mycket på hur regeringen i Afghanistan lyckas och på hur vi lyckas med våra strategier. Det handlar om det stöd och det bistånd som vi ger. För vår del har vi ett utvecklingsarbete som är långsiktigt – en tioårig plan. Det bygger på att man stöder den reformagenda som den afghanska regeringen har. Det handlar om kapacitetsbyggande, utbildning, hälso- och sjukvård, demokrati, antikorrup­tion och så vidare. Dessa planer finns där.

Vi ska verkligen inte se och måla allting i svart, utan det sker också framsteg. Det finns ett civilsamhälle som kämpar på och som gör allt detta. Det har ansetts som en av de stora framgångarna med inte minst amerikanernas insatser att man till exempel har insisterat på att flickor ska kunna gå i skolan. Det medförde en förändring, och många fler har kunnat göra det.

Vi jobbar också med fattigdomsbekämpning, med utbildning och med Sida, FBA och civilsamhället för att se till att göra skillnad i vardagen. Nu är det ju Migrationsverket och migrationsdomstolarna, och inte regeringen, som prövar ansökningar om asyl. Om man bedömer att människor är i behov av skydd enligt utlänningslagen fattar man inte avvísings- eller utvisningsbeslut.

Detta är även i fortsättningen en politisk process där vi måste försöka att hjälpa till för att få till stånd en dialog. Vi hjälper också regeringen med reformansträngningarna, för det är det bästa sättet att möta hotet från ytterligare radikaliser­ing eller från att fler som vänder sig till IS. Det är inte lätt, men detta är vår utgångspunkt.

Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag tror inte att utrikesministern gav mig något svar på frågan om huruvida det hör hemma i sammanhanget att föra in frågor om människohandel och droghandel. Det är möjligt att det ska vara rent kring fredsprocessen och att denna typ av frågor inte bör komma upp.

Eftersom det står i utkastet till rådsslutsatser att EU är redo att lägga både politiskt och finansiellt stöd till Afghanistan tycker jag ändå att det vore bra om utrikesministern kan framhålla att det ska finnas med att EU också ska ha någon typ av korrupsionsgranskning. Det är bra om det kan vara tydligt.

Anf. 18 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Det kan jag säga att vi gör. Detta är verkligen en del av våra prioriteringar. Det är också till sådant här vi ger projektstöd både från EU:s sida, från enskilda medlemsländers sida och från svensk sida. Vi jobbar just med detta, och vi jobbar mot människohandel, som är ett stort bekymmer.

Vi har fått en del uppgifter om detta, och det amerikanska utrikesdepartementet har en rapport som beskriver just det här tydligt. Alla dessa element finns med i det som är politiken för och med Afghanistan. Det ingår verkligen i beskrivningen av hur utmaningen för en fredsprocess ser ut. Det handlar om att bekämpa de här fenomenen, för annars kommer man ingen vart.

Det handlar inte minst om droghandeln. När jag var där visade de mig hur man i stället försöker att odla exempelvis saffran. Det innebär mer

arbete, vilket på ett sätt kan vara bra. Men det ger också mer pengar om man jobbar med saffransodling i stället för annat.

Jag vill påstå att detta verkligen är tillgodosett – både våra prioriteringar och hur man identifierar detta som viktiga element i politiken.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Det östliga partnerskapet.

Anf. 20 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Rådet ska diskutera östliga partnerskapet och bidra till att vi förbereder utrikesministermötet för östliga partnerskapet i Bryssel den 13 maj. Det handlar också om jubileumsåret; det är ju tio år som vi firar nu. Det blir en högnivåkonferens den 14 maj. Det är inga rådsslutsatser planerade.

Vi välkomnar förstås att man får en diskussion också om framtidsfrågorna, alltså bortom 2020, och att vi börjar med denna diskussion redan nu. Det här är en central politik för stabilitet och säkerhet i vårt närområde. Vi vill påstå att det också är ett av EU:s mest framgångsrika instrument på utrikesområdet. Regeringen verkar för ett fortsatt EU-engagemang för öst-p och för att vårt stöd ska vara långsiktigt och uthålligt. Det behöver det vara.

Vid mötet förväntas kommissionen ge en presentation av arbetet med att nå målen från toppmötesdokumentet, som är 20 målsättningar för 2020. Man ser att det som går bra och som är positivt handlar om handelsområdet, om finansiering för företag, om ungdomssamarbete och om utbildningsområdet.

Samtidigt vet ni ju att vi behöver göra mycket mer när det gäller demokrati och rättsstatsfrågor, arbetet mot korruption och arbetet med jämställdhet och icke-diskriminering. Det handlar också om civilsamhällets och mediernas förutsättningar att arbeta och verka fritt. Det behövs också mer fokus på energieffektivitet och på åtgärder mot klimatförändringarna. Jag skulle dessutom vilja lägga till miljöarbetet i dessa länder.

Reformer är också centrala för att de här länderna ska kunna utveckla relationen till EU. Från regeringens sida vill vi betona vikten av framsteg när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter och ett ökat tryck från medlemsländerna om att hålla fast vid de värden och principer som samarbetet bygger på.

Det handlar om konditionaliteten, alltså more for more och kanske också less for less, men vår position avseende medlemskapsperspektivet ligger fast. För de länder som genomför sina åtaganden, som vill närma sig EU och som respekterar och lever upp till våra värderingar ska mer kunna erbjudas.

Låt mig bara passa på att säga något som rör den första omgången i Ukrainas presidentval i söndags. Jag vill säga tack till alla de riksdagsledamöter som deltog i valövervakningsinsatsen. Det är viktigt och uppskattat att vi gör detta, och det är också viktigt för oss att förstå hur det här går till och att få rapporterna från fält.

Anf. 21 LUDVIG ASPLING (SD):

När vi fick information om östliga partnerskapet häromdagen i utrikesutskottet hörde vi från utrikesrådet att detta var det mest framgångsrika europeiska instrument som fanns. Det kanske är sant. Jag vet inte, och jag kan inte bedöma det.

Men om man ser på lite mer objektiva kriterier, framför allt för hur det har gått i frågor som pressfrihet och rättsstatens principer, demokrati och så vidare, märker man att det inte har gått så jättebra.

Exempelvis The Economist gör vartannat år en demokratirankning som är väl betrodd. Om man kikar på den ser man att fyra av sex av länderna i det östliga partnerskapet har gått bakåt. De har alltså en sämre demokratisk rankning i dag än de hade det år då det östliga partnerskapet lanserades. Det land som har gått bäst vad gäller demokratisk utveckling är Vitryssland, vilket jag tycker säger en del om att utvecklingen inte är så pass bra som man kanske kunde hoppas. Detsamma gäller pressfrihet. Tre av länderna har gått bakåt vad gäller detta. På korruptionsområdet har det gått lite bättre, men det är fortfarande inga strålande resultat.

Man kan fundera lite grann på om man skulle göra en större utvärdering av detta. EU gör ju kontinuerligt utvärderingar av politiken, men de är inte så jätteomfattande. Man kan titta till exempel på utvärderingen av östliga partnerskapet och state of play av de 20 målen och sedan på stronger governance. Där står det att de har ett e-asset declaration system, alltså att man kan deklarerat e-tillgångar. Detta känns som en lite perifer fråga.

Jag skulle vilja se en utvärdering med ett lite större perspektiv – om varför demokratiperspektivet inte riktigt går i rätt riktning. Vad beror det på? Det finns liksom inget riktigt svar på det här.

Frågan om less for less finns inte med i regeringens ståndpunkt. Förhandlingsmandatet är naturligtvis också det som ministern säger och inte bara det som står skrivet; det har vi fått lära oss. Nu sa utrikesministern ”kanske också less for less”, så jag får anmäla en avvikande mening. Jag vill inte ha något ”kanske” om less for less, utan jag vill ha less for less.

Anf. 22 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag tror att man verkligen måste vara både ambitiös, hoppfull och realistisk när det gäller att stödja dessa länders utveckling. Sanningen är – som ni har hört mig säga förut – att vi nu har fler människor som lever i länder som har en demokratisk tillbakagång än som lever i länder där man ser att demokratin vinner mark. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Detta är en internationell trend som vi ser, och de här länderna har förstås väldigt mycket att åstadkomma. Det är verkligen en transition från ett system till ett annat, och det är sällan en helt linjär utveckling som är otvetydig. Det är i stället ett arbete som tar tid. Vi måste också bestämma oss för om det är oss i EU som de ska knyta an till och ha som förebilder eller om det är Ryssland, för i de flesta fall är det detta som är alternativet. Är det denna utveckling och denna kontakt som vi vill att de ska ha?

Vi ser en tillbakagång när det gäller demokratisk utveckling i många länder, även inom EU. Vi kan därmed inte dra slutsatsen att det inte skulle vara meningsfullt att arbeta för demokrati, utan vi behöver anstränga oss ännu mer.

Reformarbetet inom öst-p är långsiktigt och strategiskt. Därför ska vi vara tydliga med vilka villkor som gäller för samarbetet. Vi behöver göra mer med ekonomisk integrering och politisk associering med EU.

Principerna more for more och less for less är en bra och viktig utgångspunkt, och vi har ingenting emot det. Jag tycker också att vi tillämpar det; med Moldavien och andra länder är det precis det vi har gjort. Man visar tydligt att om länderna inte gör rätt saker blir det inte heller det resultat som de hade önskat.

Det som har gått bra och det som sker är förstås att man får till stånd till exempel associeringsavtal och strukturer som gör att man kan bocka av och tick all the boxes för vad man har utträttat. På så sätt kan länderna tydligt se vad som är kvar. Vilket slags lagstiftning behöver man införa? Vad behöver man göra på område efter område? Detta skapar en ordning och en struktur för att följa reformarbetet, och det har vi lyckats bra med när det gäller dessa länder.

Jag tror också att det finns en generationsskillnad. Jag tror att vi ska hoppas på unga människor i de här länderna, för de ser tydligt att de vill gå i europeisk riktning. Det är EU som hägrar, och de tycker att det är det som både drar och skapar motivation. Detta måste vi vidmakthålla, och det är därför det är viktigt med sådant som Erasmus plus och den typen av belöningsincitament som EU kan använda.

Det blev ett långt svar på en kanske kort fråga, Ludvig. Men så här ser det ut, och vi kan ändå säga att det har varit viktigt för vår egen säkerhet och vår egen trygghet i Europa att vi har detta engagemang. Det ingår ju också en politisk dialog i detta med besök och en demokratisk politisk kontroll som jag tror kommer att spela roll.

Anf. 23 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har inget emot långa svar, utan jag tycker att det är jättekul att få höra hur ni tänker kring detta!

Vi vill naturligtvis också att de här länderna ska vända sig mot Europa och bli mer europeiskt sinnade. Det finns en anledning till att vi har haft en avvikande mening i frågan förut, vilket vi fortfarande har. Jag glömde att nämna det, men vi är naturligtvis emot EU-perspektivet vad gäller de här länderna.

Tre av de här länderna har skrivit på associationsavtalet med EU, och tre länder vänder sig mot Ryssland. Om man tittar på demokratiindexet ser man att det inte går bättre för de länder som har skrivit på associationsavtalet med oss än för dem som har skrivit på avtalet med Ryssland.

Vi anser att det är självklart att det kommer att gå bättre i det långa loppet om de vänder sig till oss. Men om man tittar på utvärderingarna får man alltså inte bilden av att det är just associationsavtalen som gör att det går bra i demokratifrågan, utan det går lite halvdåligt för allihop.

Det finns ett land som sticker ut, och det är Georgien som det har gått ganska bra för. Då får man lite grann bilden av att det inte är de stora biståndsprojekten eller att vi investerar en massa pengar som gör att det går bra, utan det kan bero på helt andra mekanismer.

Det vi vill är att man ser denna fråga utifrån ett biståndsutvärderingsperspektiv. Vi skulle vilja att man faktiskt sätter sig

ned och funderar på vad det är som har funkad och inte funkad. Jag får nämligen ingen klar bild av det när jag kikar på de dokument som finns.

Vi skulle alltså vilja se en stor utvärdering av östliga partnerskapet för att se vad som har funkad och inte har funkad.

2018/19:25

05 april

Anf. 24 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Jag avstår från seminarieliknande utläggningar och konstaterar att Moderaterna står bakom regeringen på denna punkt.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag tänker att utrikesministern har berört det som har tagits upp i denna runda, så jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Venezuela.

Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Venezuela är en lunchpunkt, och vi förväntar oss att Mogherini rapporterar från den internationella kontaktgruppens möte i Quito den 28 mars och även berättar om arbetet framåt utifrån den deklaration som antogs i Quito. Inga rådsslutsatser planeras.

Som ni säkert har sett i medierna är det stor oro överallt över utvecklingen i landet, inklusive situationen för mänskliga rättigheter och det akuta humanitära läget. Situationen är mycket komplex och politiserad samtidigt som de humanitära behoven är enorma.

Vi verkar för en fredlig och politisk lösning och deltar i denna grupp. Tyvärr har jag haft otur. Vid det första mötet i kontaktgruppen blev piloten sjuk, så jag kunde inte åka. Och denna gång blev jag sjuk och kunde inte komma iväg till Quito. Men till yttermera visso har vi en mycket kunnig och duktig representant som förstås har varit med i arbetet.

Vi välkomnar ICG:s arbete, inklusive resultatet från mötet i Quito som handlade mycket om hur man ska få fram humanitär hjälp.

Huvudfrågorna för kontaktgruppens arbete handlar om genomförande av val och den humanitära situationen.

Nu har FN-kontoret stärkts, och det ska kunna agera som samordnare för den humanitära assistansen. Både FN:s livsmedelsprogram och Röda Korset har nu fått klartecken för att utföra humanitära insatser, framför allt livsmedelshjälp.

Jag vill påstå att vi har haft en ledande roll i att möjliggöra detta, och vi vill att hjälpen ska komma fram i enlighet med humanitära principer.

Detta drabbar hela regionen, inte minst grannländerna, och EU:s humanitära stöd till Venezuela och regionen uppgår hittills till 117 miljoner euro. Sverige bidrar med 65 miljoner kronor till Venezuelarelaterade insatser i Venezuela, i Colombia och regionalt. Det handlar mest om stöd till UNHCR och IOM. Sida har också påbörjat ett arbete med FN-appellen för humanitärt bistånd.

Just nu är kontaktgruppen det enda internationella initiativ som har förutsättningar att bidra till att det blir en politisk process. Det finns ett stort intresse för gruppens arbete, inte minst från länderna inom Limagruppen men också från andra aktörer.

Vi fortsätter att stödja Guaidó i hans konstitutionella roll som nationalförsamlingens ordförande med uppgift att kalla till nya och rättvisa val. Vi

är förstås mycket bekymrade över den venezuelanska konstituerande församlingens beslut att frånta Guaidó hans parlamentariska immunitet. Det är ännu ett exempel på att det saknas respekt för deras egen konstitutionella ordning. EU har markerat mot detta i ett gemensamt uttalande.

Anf. 27 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Detta är en tragedi som utspelar sig i realtid, och allt är sagt om det elände som äger rum i Venezuela.

Det som är viktigt nu är att inte tappa tempo. Vi har drivit på detta tidigare, för tiden talar till Maduros fördel och till Guaidós nackdel.

Därför vill vi göra ett medskick att det är viktigt att regeringen och ministern driver på i EU att det måste vara tempo i detta. Frågan om att nå fram till en lösning på Venezuelas demokratiproblem kan inte dras i långbänk, för långbänken kommer bara att innebära att diktaturen förstärks.

Anf. 28 JENS HOLM (V):

I stort delar jag bilden av att Venezuela är ett land i fritt fall, och det största ansvaret för det har landets nuvarande president Nicolás Maduro, som har kört landet i botten i alla avseenden: ekonomiskt, politiskt, socialt och så vidare.

Vi stöder de fredssträvanden som ministern har gett uttryck för. Vi tycker dock inte att det är en god idé att erkänna Juan Guaidó som interimspresident. Vi tycker inte att det är upp till omvärlden att fatta det beslutet, utan det ska givetvis det venezuelanska folket göra. Jag hänvisar därför till vår tidigare avvikande mening i detta ärende.

Anf. 29 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar för föredragningen. Det är mycket viktigt med markeringen och tydligheten vad gäller borttagandet av immuniteten för Guaidó. Jag välkomnar att den delen styrks ytterligare.

Vidare instämmer jag med Hans i att det är viktigt att det är tempo i dessa frågor.

I övrigt står vi bakom regeringen.

Anf. 30 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Vi stöder också regeringens ståndpunkt, och det var bra med det muntliga tillägget om immunitetsfrågan för Juan Guaidó.

Det uttalande som den höga representanten Mogherini gjorde i går var bra, och jag antar att alla länder står bakom detta.

Vad gäller den humanitära situationen får vi förfärande rapporter. I morse hörde vi på radio att det saknas insulin till dem som behöver det med mera. Det krävs alltså mycket nu för att ge folket stöd.

Vad bedömer utrikesministern kommer att hända med Juan Guaidó utifrån immunitetssituationen?

Anf. 31 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag kan bara hålla med om detta med tempo. Vi förstår alla att i en sådan allvarlig situation behöver vi hålla uppe trycket och tempot. Detta diskuterades också när vi sågs förra gången i utrikesministerkretsen. Det

var många som uttryckte frustration över att det händer så lite. Samtidigt vill vi inte att det ska leda till slutsatsen att det är bäst med någon sorts militär lösning. Det gäller alltså att balansera behovet av att se framgångar och att hålla trycket uppe på Maduro och stödet till Guaidó att försöka ordna nya val och att få fram den humanitära hjälpen. Det var ändå en framgång efter senaste mötet i Quito.

Vi har inte erkänt, för vi erkänner bara stater, inte ledare. Vi har använt ett annat uttryck, precis som andra länder som bara erkänner stater. Om det bara gäller den poängen behövs det inget särskilt yttrande, för vi har inte gjort det – och vi har varit noga med att dra den linjen. Vi har dock sagt att vi "acknowledge" hans roll i att ordna nya och rättvisa val.

Nu får vi hålla trycket uppe och reagera med detta uttalande och på andra sätt se till att vi säger ifrån angående immuniteten. Det är viktigt att följa upp detta, och vi kan göra det genom *démarche*. Det finns en rad instrument vi kan ta till om vi ser att det inte rör på sig.

Anf. 32 JENS HOLM (V):

Det står i våra underlag att regeringen stöder att Juan Guaidó utövar rollen som ad interimspresident. Utifrån hur regeringens uttalande tidigare har tolkats ses det som ett stöd för Juan Guaidó som president. I detta papper står det interimspresident, och det vänder vi oss mot.

Nya val behöver inte nödvändigtvis utlysas av honom, utan det kan göras på andra sätt, till exempel genom att man sammankallar en bred konstellation av aktörer i landet som gör det.

Anf. 33 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Låt mig kort säga följande till Jens Holm. Vi har hållit oss till det som står i deras egen konstitution, och därför använt oss av de begrepp och den roll som han enligt konstitutionen har vad gäller att utlysa nya och rättvisa val. Vi tycker att det är det säkraste vi kan göra i detta fall, alltså att beskriva att det är den roll som han har och att vi stöttar honom i den uppgiften. Han blir, som det kallas, ad interim till dess att venezuelanerna själva går till val och väljer sin president. Vi har som sagt försökt att uttrycka oss på ett sätt som är respektfullt mot deras egen konstitution.

Anf. 34 JENS HOLM (V):

Vår avvikande mening kvarstår, men jag tackar för förtydligandet.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Har ministern något att säga under Övriga frågor?

Anf. 36 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Vi har inte fått några uppgifter om att det ska finnas övriga frågor att diskutera.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi utrikesministern för i dag och önskar trevlig helg.

§ 3 Allmänna frågor
Statsrådet Hans Dahlgren
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 19 mars 2019
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 9 april 2019

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Hans Dahlgren med medarbetare välkomna hit.
Finns det något att säga om återrapporten?

Anf. 39 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag har inget att tillägga.

Anf. 40 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! På s. 5 i återrapporten står det om ESF plus och att 5–10 procent ska öronmärkas till integrationsinsatser. Hur är detta förankrat? Har vi förankrat det i Sveriges riksdag?

Anf. 41 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag förstår att den punkten har förankrats i arbetsmarknadsutskottet.

Anf. 42 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag är inte säker på att det var just den siffran, men i så fall är det bra. Jag vet att vi har talat om ESF och ESF plus, men jag är osäker på att vi har talat om hur mycket som ska gå till olika insatser. Men om ni säger att det är så får jag lita på det.

Anf. 43 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det är vår bild att det är på det sättet, men vi tittar gärna ordentligt på detta efteråt så att vi alla får en gemensam förståelse för vad som har hänt och inte har hänt.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Vi lämnar punkten om återrapporten och tackar för den.

Vi går över till Information och samråd inför möte i rådet den 9 april 2019 och dagordningspunkt 3, Den fleråriga budgetramen.

Anf. 45 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Vid detta tillfälle, mötet med allmänna rådet, kommer vi att fortsätta med det slags tematiska diskussioner om olika områden i långtidsbudgeten som vi inledde vid det föregående mötet med allmänna rådet. Denna gång är det tänkt att fokus ska vara på de två stora utgiftsområdena i budgeten, alltså sammanhållningspolitiken och den gemensamma jordbrukspolitiken. Dessa båda är tillsammans en stor del av hela budgetramen – enligt förslaget 63 procent av alla pengar i EU-budgeten. Det är en faktiskt minskning från det nuvarande andelen, som är 73 procent av den nuvarande ramen. Minskningen är fördelad så att sammanhållningspolitiken minskar med 11 procent och satsningarna på

den gemensamma jordbrukspolitiken med 15 procent. Det är en historiskt sett mycket stor minskning jämfört med vad vi har sett tidigare.

När det gäller sammanhållningspolitiken har kommissionen gjort flera försök att modernisera inriktningen hos insatserna. Från svensk sida tycker vi dock att mer kan göras för att minska utgifterna väsentligt. Detta kan man göra genom att koncentrera insatserna och också genom att förenkla förfarandet för att dela ut pengar.

En positiv sak i kommissionens förslag är att hela Europeiska unionen ska omfattas. Vi tycker liksom tidigare att den största delen också fortsättningsvis ska gå till de minst utvecklade regionerna, men man bör också ta hänsyn till hur kapabla dessa regioner är att ta emot stödet. Det finns en bristande förmåga, som vi har sett när vi räknat på utfallet av stödet, att verkligen ta till sig pengarna och använda dem på det sätt som de är avsedda. Därför tycker vi att nivåerna behöver anpassas till förmågebristen, genom att dra ned dem.

I systemet för sammanhållningspolitiken finns så kallade övergångsarrangemang, och där finns det som kallas säkerhetsnät, som syftar till att undvika att det blir alltför stora förändringar i hur mycket pengar man får jämfört med nuvarande period. Vi tycker inte om dessa arrangemang. Vi menar att de är budgetdrivande, vilket innebär att de kommer att kosta för mycket. Därför vill vi ändra på dem. Vi vill däremot ha kvar det så kallade omvända säkerhetsnätet, som betyder att ingen region ska få mer medel. Vi anser att detta är ett bra tak som ska vara kvar.

Vi har ställt oss bakom förslag om migrationskonditionalitet, alltså att man ska ha krav på en stärkt kapacitet för att ta emot asylsökande i olika länder för att de ska få tillgång till en del av dessa medel. Vi välkomnar det förslag som finns och som är ett så kallat fördelningskriterium inom sammanhållningspolitiken, som också är baserat på migration. Detta kriterium vill vi ha lite mer preciserat så att det verkligen fångar upp de utmaningar som är förenade med ansvarstagande i själva migrationsfrågan. Det ska inte vara invandring vilken som helst i sammanhanget.

Till sist vill vi att en särskild andel, kanske mellan 5 och 10 procent, av de pengar som finns i Socialfonden ska öronmärkas för integrationsinsatser.

Med detta sagt om sammanhållningspolitiken vill jag nu säga några ord om den gemensamma jordbrukspolitiken. Den kommer enligt kommissionens förslag att minskas väsentligt. Vi tycker att minskningen ska bli ännu större, och vi vill att det ska se på ett sätt som gör att jordbrukspolitiken mer effektivt bidrar till en konkurrenskraftig och hållbar jordbrukssektor i de olika länderna.

Det finns i förslaget en betydligt större minskning när det gäller det som vi tycker är den viktigaste delen, nämligen pelare 2, landsbygdsutveckling, jämfört med det som vi tycker är mindre viktigt, nämligen pelare 1, det så kallade direktstödet. Detta kommer vi att opponera emot.

Inom den sammantaget lägre jordbruksbudgeten behöver den andel som går till pelare 2 öka. Där finns åtgärder som har ett högt mervärde för Europeiska unionen. Det handlar både om miljönytta och om att stärka konkurrenskraften för industrin.

Direktstöden tycker vi på sikt bör fasas ut. Detta ska förstås ske under ordnade former och på lika sätt i alla EU-länder så att lika konkurrensvillkor kan uppnås mellan svenska lantbrukare och lantbrukare i andra EU-länder.

Det finns ett förslag om att införa takbelopp för större jordbruk i kommissionens budgetförslag. Detta gillar vi inte riktigt eftersom det riskerar att motverka en, som vi tycker, nödvändig fortsatt strukturutveckling i jordbruket och hindrar utvecklingen till en mer konkurrenskraftig sektor.

Regeringen stöder det förslag som finns om att minst 40 procent av pengarna på detta område ska gå till klimatåtgärder. Vi menar att medel för klimatfrämjande åtgärder bör öronmärkas i både pelare 1 och pelare 2.

I dag får medlemsstaterna olika nivåer av direktstöd. Vi tycker att utjämningen mellan dem bör fortsätta men att det bör vara press nedåt så att det blir en generellt sett lägre nivå än dagens genomsnitt.

Till sist, fru ordförande, vill jag säga några ord om hur det ser ut i förhandlingslandskapet. Det finns som vanligt starka krafter som vill hålla fast vid det gamla, både när det gäller strukturfonderna och när det gäller jordbrukspolitiken. Vi har sett ett uttalande av sammanlagt 21 medlemsstater, med Frankrike i spetsen. De har uttalat sig emot alla former av neddragningar i jordbrukspolitiken. Det finns ett starkt motstånd mot att acceptera ens de neddragningar som kommissionen har föreslagit, medan vi i Sverige, med något stöd från andra länder, argumenterar för ännu större neddragningar för att budgeten inte ska svälla för mycket.

Vad gäller sammanhållningspolitiken kanske motståndet eller utmaningarna, eller hur man nu vill uttrycka det, inte är lika omfattande eller stora, men det finns ett motstånd. Det finns i södra delen av unionen men också i österled. Det finns även ett visst motstånd i Tyskland, vill jag säga, för där har de olika bundesländerna, eller delstaterna, en stark ställning. Men vi har också en del funderingar i länder som annars är likasinnade med oss, såsom Finland och Irland, som har en mer positiv syn på sammanhållningspolitiken. Vi har dock även bundsförvanter som vi slåss gärna och nära tillsammans med, inte minst Nederländerna och Danmark, som står på samma sida som vi i denna del.

Detta var en redovisning av hur det nu ligger till i diskussionen om sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken.

Anf. 46 JENS HOLM (V):

Vi välkomnar att det totalt sett blir minskade anslag, som ministern var inne på. Vi tror emellertid att man skulle kunna dra ned väsentligt mycket mer på den gemensamma jordbrukspolitiken, regionalstöd, de militära ändamål som EU nu höjer anslagen till och Frontex. Det finns också stora subventioner till fossil industri inom EU:s budget där man skulle kunna göra större nedskärningar. Vad anser regeringen om detta?

Jag vänder mig emot ministerns skepsis mot att införa ett takbelopp inom jordbrukspolitiken när det gäller direktstöden. Det är ju så med EU:s jordbruksbidrag, i alla fall inom direktstöden, att större jordbruk, alltså stora företag, ofta får mycket större bidrag än småbrukare och brukare som kanske odlar ekologiskt eller liknande. Detta blir helt pervers, för det motverkar sitt syfte. Bidrag borde ges till dem som verkligen behöver det, inte till dem som redan är störst och solida rent ekonomiskt. Vi förvånas

därför över att regeringen motsätter sig införandet av en begränsning för hur stora bidrag som får betalas ut.

Jag har en fråga angående att öronmärka minst 40 procent för klimatåtgärder. Egentligen skulle man vilja att alla anslag inom jordbruksområdet var klimatsäkrade på något vis, men det är i alla fall bra att en del öronmärks. Jag vill fråga: Är det så att detta med självklarhet inte gäller för både pelare 1 och pelare 2? Jag hörde vad regeringens linje är, men hur lyder förslaget egentligen? Är det bara för ena pelaren som man ska öronmärka?

Anf. 47 ANNIKA QARLSSON (C):

En av punkterna i regeringens övergripande målsättningar är att EU-länder som inte respekterar gemensamma värden ska kunna få indraget EU-stöd. Vi har sett särskilt Ungern och Polen i den diskussionen.

När ni nu sitter med budgeten och diskuterar dessa frågor, vad finns det för förutsättningar och möjligheter att den delen ska komma in som en princip för den kommande budgeten?

Anf. 48 JAN ERICSON (M):

Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Jag kan konstatera att det är glädjande att vi har en stor samsyn om en restriktiv hantering av EU:s budget. Vi hade en utförlig dragning i finansutskottet i går med Max Elger och Paula Carvalho Olovsson, där vi gick igenom detta och alla de svenska ståndpunkterna grundligt.

Vi känner viss oro när vi får bilden av hur diskussionerna ser ut i EU, hur många länder spjånar emot de neddragningar som statsrådet nämnde här och så vidare. Vi tycker från moderat sida att skrivningen är lite svag när det gäller den andra punkten och Sveriges målsättning för förhandlingarna. Vi vill helt enkelt vässa den lite, vilket vi aviserade i finansutskottet i går.

Det är nämligen två olika saker. Jag vet inte om statsrådet har tillgång till de sex punkterna – de svenska ståndpunkterna som vi hade i underlaget i finansutskottet. Det är på s. 4, men jag vet inte om jag har med det. Den första punkten handlar om hur vi rent generellt ser på att ha ett tak på 1 procent av EU:s bni. Detta står vi bakom till fullo. Sedan tycker vi att den andra punkten är väldigt vagt formulerad. Man skriver att den svenska avgiften även ska hållas nere. När vi hade detta uppe i diskussionen i går hävdade Max Elger att denna punkt följer av den första punkten, det vill säga att om man håller nere EU:s budget innebär det att vi också kan hålla nere den svenska EU-avgiften. Vi tycker inte att det är helt uppenbart att det är så.

Utifrån den diskussion som var i går om risken för att svenska rabatter kan försvinna och att man räknar på olika sätt skulle den svenska bördan kunna öka även om det lyckas att hålla EU:s totala budget nere. Därför vill vi vässa formuleringen när det gäller den svenska avgiften. Vi hade ett förslag i går där vi vill vara tydliga och säga att den svenska EU-avgiften ska hållas nere och inte öka mer än vad som direkt motiveras av en ökad svensk bni. Fortsättningsvis är det samma som regeringen skriver, att regeringen bör verka för att minska storleken på EU-budgeten och värna den andel som Sverige ska betala. Vi har alltså en tydlig formulering, att

vi inte vill ha en större ökning av den svenska avgiften än vad som följer av att vår egen bni ökar.

Det var vårt förslag till förtydligande i punkt 2. Jag har formulerat det som en avvikande mening, men det är klart att om statsrådet tycker att det skulle vara acceptabelt att ta in detta så är det välkommet.

Anf. 49 MARTIN KINNUNEN (SD):

Tack, statsrådet, för redogörelsen!

Precis som tidigare har Sverigedemokraterna en avvikande mening rörande att stöden ska kopplas till vilken politik som länderna bedriver i sina egna parlament. Detta är vi motståndare till. Den avvikande meningen ligger fast.

Vi står bakom de önskemål som lyftes upp i finansutskottet i går rörande en tydligare formulering i punkt 2. Där aviserar vi också en avvikande mening, om det behövs – vi får se vad statsrådet säger.

Jag reflekterade lite. Vi är fortfarande långt ifrån beslut i detta, men om rådet inte kommer överens i slutändan rullar man väl vidare på den gamla budgeten – det är väl så det ska vara? Nu sker stora förändringar av budgeten. Betyder detta att det kan bli kostsamt för medlemsstaterna om man inte kommer överens, eller är det samma princip, att den tidigare budgeten kommer att rulla vidare då? Det är en kunskapsfråga som jag skulle vilja ha svar på.

Anf. 50 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Vi är och har under lång tid varit överens mellan flertalet partier i riksdagen när det gäller att hålla nere EU-budgeten så att den inte utökas på något dramatiskt sätt. Det är positivt att vi nu ser neddragningar på både sammanhållningspolitiken och politiken för stöd till jordbruket. Detta är något som vi stöder. Men jag har två frågor.

Den ena frågan gäller diskussionen i utskottet i går. Där inväntar jag svaret från statsrådet på Moderaternas fråga, för jag vet att vi också hade synpunkter på att ytterligare stärka punkten om EU-avgiften.

Den andra frågan gäller brexit, som jag tänker hänger ihop med detta. Säg att vi förlänger avtalet med Storbritannien – jag såg att May ville ha en förlängning till den 30 juni. Hur påverkar det budgetdiskussionerna? Budgeten ska väl läggas i oktober. Och om det blir ytterligare förlängningar, hur påverkar det budgetläget?

Anf. 51 KAROLINA SKOG (MP):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Jag har två frågor. En är av formell karaktär.

Jag kanske får be om ursäkt som ganska ny ersättare, men jag säger vad jag uppfattar att vi bereder här i dag och vad som är berett sedan tidigare.

Jag uppfattar att beredningen i dag handlar om de fördjupade diskussionerna inom två områden. Punkterna är hanterade i nämnden och utskotten sedan tidigare, så det kanske egentligen är en fråga till kansliet var vi står i processen, vad som är hanterat sedan tidigare och vad vi hanterar i dag. Det skulle vara bra att få det klargjort, inte minst i relation till Moderaternas förslag till tillägg.

Jag vill också gärna höra – och det kan kanske vara bra att upprepa den delen av en lång och djup diskussion i finansutskottet i går – vilka vänner vi har i diskussionen om den mer restriktiva linjen och vad vi har för möjligheter att nå framgång. Är det någon som håller med oss om idén om 1 procent? Hur ser landskapet ut för den restriktiva linjen? Det skulle vara intressant att höra statsrådet kommentera det.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Vi samråder ju inför rådsmötet, och då vet vi att det är dessa frågor som står i fokus.

Det står i regeringens ståndpunkt om de övergripande målsättningarna, så det är klart att man kan ta upp dem också. Men det blir lite konstigt om vi kräver att vi ska gå in i detalj på något som inte diskuteras på mötet, så det hoppas jag inte är avsikten.

Mitt parti hade uppfattat det som att finansutskottet självt ville ha tillbaka frågan för att diskutera den vidare, men det kan ha varit fel i sak. Det finns inte mycket att göra åt det.

Jag lämnar ordet till statsrådet. Han kan också kommentera vilket mandat det är han behöver ha med sig.

Anf. 53 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag kanske kan börja med frågan om de ståndpunkter som ska gälla för det fortsatta arbetet i budgetförhandlingen.

Det är riktigt att de saker som finns i de fem eller sex ståndpunkterna inte kommer att diskuteras i allmänna rådet på tisdag. Jag behöver alltså inget mandat eller ändrat mandat i den delen. Men jag är angelägen om att vi har en så bred samsyn som möjligt i dessa frågor.

Jag tror att vi har samrått över 20 gånger med EU-nämnden och i utskotten om just dessa punkter. Finns det några som tycker att de bör formuleras på ett annorlunda sätt i en kommande förhandling får vi diskutera det, och jag tycker att finansutskottet är ett bra forum för detta. Jag är verkligen en vän av öppna kanaler i de här frågorna.

Beredningsgruppen har också diskuterat frågan om budgeten vid ett flertal tillfällen, så jag tror inte att det finns någon annan uppfattning hos regeringen eller de partier som tagit till orda här om nödvändigheten av att hålla nere vår andel och hålla nere den svenska avgiften. Men hur man ska formulera det om man inte är nöjd med den formulering som nu finns – låt oss diskutera det så att vi ser om vi kan ha samsyn också framöver. Jag föreslår att vi låter våra företrädare i finansutskottet ta tag i den frågan. Jag tar gärna ett resonemang med ordföranden där så fort jag får tillfälle om hur man skulle kunna organisera det på bästa sätt.

När det gäller de frågor som ställts här kommer vi inte att ha några diskussioner på tisdag om vilka anslag som ska användas för militära ändamål eller till Frontex, utan det blir i ett annat sammanhang som vi gör det.

När det gäller takbeloppen vill vi dra ned direktstödet till jordbruket. Nu försvann Jens Holm, så det är ingen idé att svara mer på det. Men för protokollet vill jag säga som svar på hans direkta fråga att detta med 40 procent är något som enligt förslaget gäller hela jordbrukspolitiken och inte bara den ena pelaren.

Konditionalitetsfrågan, som Annika Qarlsson frågade om, kommer inte heller upp på tisdag. Men det är ju ett faktum att det finns ett särskilt förslag från kommissionen som handlar om att de länder som inte lever upp till rättsstatens principer inte ska kunna få strukturfondsmedel på samma sätt som tidigare. Också detta kommer vi att vilja ha en diskussion om i allmänna rådet så snart som möjligt, och det har vi argumenterat för i arbetsgruppen i Bryssel. Vi hoppas att det rumänska ordförandeskapet även om det inte är så förtjust i själva förslaget ändå förstår att man som ordförande måste ta upp alla förslag som ligger på bordet till diskussion någon gång och att det kommer att ske förr snarare än senare.

Martin Kinnunen frågade vad som händer med förlängningen om det inte blir ett beslut. Såvitt jag förstår kommer en del saker i det sista årets budget att förlängas som de är medan andra saker kommer att vara någon sorts genomsnittsbereäkning för hur det varit de senaste sju åren. Vilket utfall det blir till sist är svårt att säga i dag.

Det är också svårt att ha en förhandling eller en diskussion om någon sorts alternativ budgetprocess. Jag har stort förtroende för att det finska ordförandeskapet försöker ro detta i land under andra halvåret i år. Sedan har vi ett helt år på oss att få ihop detta under nästa år, under både det kroatiska och det tyska ordförandeskapet, så jag tror att det kan gå bra.

Désirée Pethrus frågade hur brexit påverkar. Det kom ju en ny signal från den brittiska regeringen i dag på morgonen som vi återkommer till i samrådet inför mötet om artikel 50. Men när det gäller hur långtidsbudgeten påverkas är svaret att det gör ingen skillnad om Storbritannien lämnar EU nästa fredag, som det var tänkt, eller den 22 maj eller den 30 juni. Det påverkar inte långtidsbudgeten.

Till sist Karolina Skogs fråga om hur förhandlingslandskapet allmänt sett ser ut. Vi har ett tydligt gäng nära vänner i enprocentsklubben, eller vad vi ska kalla den. Det är vi som håller fast vid detta med 1 procent av EU:s bruttonationalinkomst som utgiftstak. Hit hör Österrike, Nederländerna och Danmark. Sedan har vi vänner av den restriktiva linjen också i Tyskland. Även om de inte utåt säger 1 procent vet vi att det finns starka krafter, inte minst på deras finansdepartement, som menar att det är rätt riktning som Sverige och andra länder styr i. Och dessa länder är stora nettobidragsgivare. Antalet länder är inte så stort, men den tyngd vi har när det gäller vad vi betalar till budgeten är betydande.

Anf. 54 KAROLINA SKOG (MP):

Tack för svaren! Jag vill bara kort bekräfta min bild av gårdagens möte i finansutskottet, som är att ordföranden öppnade för att finansutskottet kan begära ytterligare överläggning i frågan om de övergripande ekonomiska principerna.

Min bild är också att vi är överens om vad vi vill åstadkomma, men vi måste hitta en formulering. Ju längre man gör formuleringen, desto viktigare är det att detaljerna blir rätt så att vi inte snurrar till någon del. Men om det finns sådana önskemål ska vi självklart återuppta diskussionen i finansutskottet.

Anf. 55 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Tack, statsrådet, för svaret! När det gäller brexitförlängningen var jag kanske lite otydlig. Jag tänker att de kan börja begära förlängningar som

rör sig om ett år. Därför undrar jag vad som händer då. Men vi får återkomma till det.

När det gäller frågan om punkterna kan jag nog instämma i att de har varit uppe här i EU-nämnden. Jag tycker att vi kanske ska hänskjuta frågan till finansutskottet, så jag kommer inte att anmäla någon avvikande mening utifrån det mandat som regeringen begär i dag inför det som ska diskuteras i rådet.

Anf. 56 JAN ERICSON (M):

Den här frågan är inte alldeles tydlig med tanke på en av punkterna på dagordningen i dag.

Som ordföranden nyss sa är förslaget till svensk ståndpunkt att Sveriges övergripande målsättningar för nästa budget kvarstår. Detta är såklart ett tillfälle att spela in att man har en annan syn på saken.

Med det sagt tycker vi från Moderaternas sida att det är rimligt att vi lyfter frågan vidare till finansutskottet. Det ger också statsrådet möjlighet att fundera lite över om man kan gå oss till mötes och göra en lite vassare formulering.

Att vi lyfte upp frågan i går var för att det blev så uppenbart på Max Elgers föredragning att det kan bli ganska kärva diskussioner och att Sverige kan bli ganska ensamt på slutet. Då är det viktigt att vi vet vilken linje vi har.

Om verkligheten förändras på vägen spelar det ingen roll om vi har haft 20 diskussioner om punkterna. Känner partierna ett behov att vässa den svenska ståndpunkten måste vi kunna göra det. Men det känns som sagt okej att vi lyfter det vidare till finansutskottet.

Därmed anmäler vi ingen avvikande mening i dag.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Nämnden tar självklart upp även ståndpunkterna, så om man inte på något sätt skulle ta i frågan i finansutskottet kan fortfarande EU-nämnden återkomma till frågan. Det känns som att det kanske inte är jättestor skillnad och kanske inte påverkar vad Sverige bör säga på mötet i nästa vecka. Vi har liksom tid på oss – det kommer att dröja ett tag till innan budgetförhandlingen är klar, gissar jag. Jag vill bara framhålla att oavsett vad som händer i finansutskottet kommer frågan att tas upp igen här.

Jag uppfattade det också som att det kanske finns skäl att ha en beredningsgrupp om långtidsbudgeten ganska snart. Vi har inte haft någon den här terminen, så det kan vara ett tillfälle att dryfta vidare med nämndens ledamöter.

Anf. 58 JAN ERICSON (M):

Jag vill bara lägga till, eftersom det är bra att det förs till protokollet, att frågan har varit uppe och att den ska hänskjutas till finansutskottet.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Absolut! Allt som sägs här förs till protokollet, så det kommer att vara tydligt.

Har Sverigedemokraterna kvar sin avvikande mening i detta läge?

Anf. 60 MARTIN KINNUNEN (SD):
Vi kan också invänta diskussionerna i finansutskottet.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Vänsterpartiet kanske sa något annat, men eftersom de har gått är det lite svårt att ta upp det.

Då konstaterar jag bara att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om diskussionsunderlaget ”Mot ett hållbart EU 2030”.

Anf. 62 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Detta är en beslutspunkt.

Förslaget är att rådet ska anta slutsatser om det reflektionspapper som kommissionen har lagt fram om genomförandet av målen för Agenda 2030. Detta reflektionspapper presenterades tidigare i år, den 30 januari, och beskriver hur EU och medlemsstaterna arbetar och kan arbeta med att genomföra Agenda 2030 och hur det arbetet ska fortsätta. Underlaget ska ligga till grund för en fortsatt debatt i olika forum om genomförandet av målen i denna agenda, och som ett första steg i den debatten antas nu rådsslutsatser om reflektionspapperet.

Allmänna rådet hade en diskussion och tog del av information om reflektionspapperet vid det möte som vi hade den 19 februari, och inför det informerade jag EU-nämnden om underlaget och om den fortsatta processen med rådsslutsatserna som nu ligger framför oss.

Jag tror att miljöminister Lövin var i utrikesutskottet i går och presenterade kommissionens reflektionspapper och regeringens syn på det.

Vi tycker att slutsatserna ger en bra vägledning för en ambitiös strategi för genomförandet av Agenda 2030 och har en ledande roll för Europeiska unionen i det arbetet. Det handlar ju inte bara om vad vi ska göra utanför unionen utan också om vad vi gör själva, inom unionen. Det är viktigt att vi har båda dessa synsätt klara för oss.

Slutsatserna innehåller en ambitiös strategi, vilket vi välkomnar. De bygger på en kombination av de element som finns i kommissionens underlag med tidsramar och ett ganska tydligt uppföljningssystem.

Vi välkomnar också de fokusområden för utveckling av policyer och de nyckelområden för omställning till hållbarhet som finns i rådsslutsatserna. Vårt förslag är att man ska anta dessa.

Anf. 63 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack för föredragningen! Jag är intresserad av hur man tänker följa upp den demokratiska utvecklingen och perspektivet om mänskliga rättigheter i EU:s arbete med Agenda 2030. Det är intressant vad det får för genomslag och vad det blir för effekt av arbetet när man följer upp det. Jag ser inte att det nämns; jag bara undrar hur man tänker kring detta.

Anf. 64 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill för protokollet säga att det är ett omfattande reflektionspapper på väldigt många sidor. Man kanske inte kan ta ställning till varje sak som

finns i det, men vi har haft synpunkter på detta med den sociala pelaren, som nämns i underlaget, och även på energimixen för EU framöver och omnämmandet av kärnkraft. Jag har som ett medskick att vi har åsikter om detta, men vi har ingen avvikande mening i denna fråga.

Anf. 65 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det är själva rådsslutsatserna vi ställer oss bakom här, inte reflektionspapperet som sådant. Jag är väl medveten om vad vi har för gemensam syn när det gäller vad den sociala pelaren får göra och inte göra. Jag tror alltså inte att vi kommer att gå vilse i den delen, och inte heller när det gäller kärnkraften. Där är det självklart så att varje land självt bestämmer sin energimix.

När det gäller uppföljningen, som Annika Qarlsson frågade om, ska kommissionen komma med en strategi, och där ska ingå förslag om på vilket sätt man ska följa upp hur olika medlemsländer följer detta. Vi får avvakta det förslaget innan jag kan säga något mer konkret om hur detta ska gå till.

Anf. 66 ORDFÖRANDE:

Då finner jag sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 5, Unionens värden – Ungern.

Anf. 67 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Detta är uppsatt som en lägesrapport, men det blir troligtvis också en diskussion. Det välkomnar vi.

Som ni vet var det Europaparlamentet som i höstas beslutade att aktivera artikel 7-förfarandet när det gäller Ungern. Därmed är det rådet som nu behandlar frågan. Europaparlamentet har menat att det finns en klar risk för att Ungern åsidosätter EU:s grundläggande värden.

På allmänna rådet nästa vecka kommer det att lämnas en uppdatering av läget, och kommissionen kommer förmodligen också att berätta hur det ligger till när det gäller överträdelseärendena mot Ungern på rättsstatsområdet.

Regeringen, och flera med oss, hade gärna sett att rådet hade tagit ett steg längre denna gång och hållit en utfrågning med Ungern, på samma sätt som tidigare med Polen – det slags utfrågning som finns inom ramen för artikel 7-förfarandet. Men det fanns inte tillräckligt stöd från de andra medlemsstaterna för att få upp det på dagordningen denna gång.

Det kommer förstås att bli en diskussion om situationen i Ungern vid nästa rådsmöte. Där kommer jag att upprepa det som tidigare sagts från regeringens sida, nämligen att vi ser med oro på utvecklingen i Ungern och att Europeiska unionens grundläggande värden inte är förhandlingsbara.

Vi tycker att det är viktigt att den process som har satts igång angående Ungern går vidare och att artikel 7-förfarandet gällande Ungern fortsätter. Det finns en lång lista med punkter som inger oro, och det är rådets skyldighet att försöka få mer klarhet i läget. Det gäller både medie- och yttrandefriheten, som uppenbarligen inskränkts i flera avseenden i Ungern, och det krympande utrymmet för civilsamhället. Vidare har den akademiska friheten beskurits, och rättsväsendets oberoende är hotat.

Det blir alltså en viss diskussion nästa vecka, men jag hoppas verkligen att vi vid allmänna rådets möte i juni, som är det första mötet efter Europaparlamentsvalen, kommer att få möjlighet till en regelrätt utfrågning av Ungern. Men det återstår att se.

Anf. 68 ANNIKA QARLSSON (C):

Vi delar regeringens oro och tycker att det är bra att vi ligger på i dessa frågor. Detta har lyfts upp, men man kommer inte vidare med frågan och processen. Bedömer statsrådet att det är ytterligare tid som behövs, eller finns det andra motstånd? Det finns inte majoritet för detta nu, men kan det vara så att man vill ge det ytterligare tid för att sedan ta de stegen? Hur ser hindren ut för att faktiskt vidta ytterligare åtgärder i denna fråga?

Anf. 69 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Sverigedemokraterna har sedan tidigare en avvikande mening rörande detta. Vi tycker att det här i grunden är oproportionerliga åtgärder. Vi tycker att det är rimligt att både Polen och det ungerska folket får bestämma själva rörande sin lagstiftning.

Artikel 7 framstår i grunden som en gummiparagraf som man skulle kunna använda mot väldigt många olika länder i Europa. Vi skulle kunna använda den mot exempelvis Spanien och deras behandling av det katalanska folket. Men där har EU i stället applåderat åtgärderna i samband med valet, där pensionärer blev brutalt nedklubbade när de ville utnyttja sin rösträtt, till exempel.

Vi ser denna process som utsiktslös. Den tycks också användas mot konservativa regeringar i Europa men inte mot andra. Vi står alltså fast vid vår avvikande mening.

Anf. 70 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag vill bara ge stöd till regeringen när det gäller att gå vidare i denna fråga. Vi har haft frågan uppe i vår partigrupp i Europaparlamentet, EPP, och beslutat om en suspendering av samarbetet med Fidesz. De kommer inte att kunna ingå i olika grupper och arbetsgrupper och fatta beslut inom EPP just nu.

Från vår sida vill vi alltså bara uppmuntra regeringen att ytterligare driva på i denna fråga, det vill säga att Ungern verkligen står upp för EU:s grundläggande värderingar och rättsstatens principer med mera.

Anf. 71 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Man behöver inte alltid lagstifta mot yttrandefrihet och grundläggande demokratiska ingredienser för att få full verkan. Det är de små stegen som leder till människors avhållsamhet som är viktiga och avgörande. Därför är det så viktigt att stoppa denna lilla snöboll som är satt i rullning.

Har man gått med i Europeiska unionens gemenskap ställer man också upp på de värden och värderingar som den inbegriper: religionsfrihet, föreningsfrihet, yttrandefrihet och att motverka korruption.

Att detta sker i länder som har en nationalistisk regering är ett samband vi ser på flera håll. Liberala och konservativa regimer respekterar dessa grundvärderingar.

Jag tror att det är viktigt att EU i denna process med dialog med Ungern också involverar och vänder sig till andra partier och till oppositionen i de aktuella länderna så att det inte bara blir en dialog regeringar emellan.

Det är väldigt viktigt att detta nu stoppas. Må det vara denna snöbollseffekt som drabbas av klimatförändringarna så att snöbollen smälter ganska snabbt. Det är viktigt att dessa värderingar hindras i Polen, Ungern och andra länder och att vi för kommande tider drar lärdom av hur man hanterar dessa skeenden.

Anf. 72 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru ordförande! Tack för redogörelsen!

Jag har en kort fråga om tillämpningen av artikel 2. Jag hade äran att få ha en kort diskussion om detta med Timmermans under ett besök i Bryssel för inte så länge sedan. Han talade mycket om processen mot Polen, som han uppenbarligen är djupt engagerad i.

Jag har också läst kommissionens rapport om Polen och kommissionens tips, det vill säga de åtgärder som man vill att Polen ska vidta för att ligga i linje med artikel 2. Där finns väldigt specifika krav. Kommissionen går verkligen in på detaljer i den polska lagstiftningen och säger att man skulle vilja att Polen rättade till det här och det här.

Kopplingen mellan artikel 2 och de detaljer som kommissionen går in och tittar på är dock långt ifrån självklar. Ur ett juridiskt perspektiv är artikel 2 närmast en målsättningsbestämmelse. Den kan liknas vid något som finns i 1 kap. regeringsformen.

Detta gör att jag funderar på om det finns någon plan, från rådet, kommissionen eller någon annan som driver på dessa processer, att publicera en lite mer detaljerad beskrivning av hur man ska implementera artikel 2 i praktiken. Om det inte finns någon objektiv beskrivning av artikel 2 och vad den betyder i praktiken blir detta nämligen en rent politisk process och inte en juridisk process.

Är det någon som har funderat på att sätta sig ned och skriva ned vad vi tycker att artikel 2 betyder i praktiken?

Anf. 73 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag vill först tacka för medskicken från Annika Qarlsson, Désirée Pethrus och Hans Rothenberg när det gäller engagemanget för att driva dessa frågor på ett tydligt sätt.

Annika Qarlsson frågade vilka hinder som finns för att gå vidare. Jag vet uppriktigt sagt inte vad den egentliga kärnan är. Jag skulle inte bli förvånad om det i dessa ställningstaganden fanns något slags hänsynstagande till de val som ska äga rum i slutet av maj. Jag har i alla fall förstått att flera länder är beredda att säga att vi tar detta efter Europaparlamentsvalen.

För egen del skulle jag inte alls ha något emot att man hade en diskussion om detta också före Europaparlamentsvalen. Det skulle tydligt visa hur mitt parti och andra partier ställer sig i dessa grundläggande värderingsfrågor – men så tycker kanske inte alla.

Jag vill nog inte hålla med Martin Kinnunen om att detta är något som bara tillämpas när det gäller konservativa regeringar, som han säger. När det i medlemskretsen finns bekymmer och oro över läget när det gäller

respekten för rättsstatens principer menar jag att detta ska, bör och måste gälla, oberoende av regeringens partifärg.

Vi har nyligen haft en diskussion om situationen i Rumänien, som jag också har haft förmånen att få diskutera i en interpellationsdebatt med Ludvig Aspling. Där sitter socialdemokrater i ledningen, men det hindrar inte mig, min regering eller mitt parti från att tycka att man där mycket tydligt avviker från de principer som vi håller nära i fråga om rättsstatlighet och yttrandefrihet.

Ludvig Aspling frågade om det publicerats någon beskrivning av vilka kriterier man ska använda eller någon plan för hur man ska gå vidare för att analysera vilka länder och vilka företeelser som står i överensstämmelse med artikel 2. Jag vet inte om det går att göra en sådan plan – att ha en så heltäckande lista över vad som är rätt och fel. Men jag ska titta, och jag ska höra med Timmermans, som jag också träffar då och då, om det finns något bredare underlag som vi kan dela med oss av och titta på tillsammans.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Rättsstatsläget i Polen.

Anf. 75 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Även här blir det en lägesrapport och troligtvis också en diskussion. Kommissionen aktiverade redan i december 2017 artikel 7.1 i fördraget med anledning av den oroväckande utvecklingen för rättsstatens principer i Polen.

Anledningen till aktiveringen är vid det här laget väl känd för nämnden. Kommissionen menade att effekterna av de många lagar som har antagits under flera års tid i Polen har utsatt rättsväsendets oberoende och maktindelningen för allvarliga risker.

Sedan dess har det förts en dialog mellan den polska regeringen och kommissionen. Rådet har kontinuerligt hållits uppdaterat om utvecklingen, och vi har haft tre utfrågningar med Polen i rådet. Den senaste hölls i december förra året.

Det är inte osannolikt att vi kan ha en fjärde utfrågning med Polen under de kommande månaderna, vilket vi stöder, för det finns flera utestående frågor som inte har hanterats av den polska regeringen. Det finns ett välbekant exempel där Polen faktiskt har gjort förändringar i enlighet med vad kommissionen har begärt, och det gäller lagen om pensionering av domare vid högsta domstolen. Den frågan är också föremål för behandling i EU-domstolen. Men den här justeringen är inte tillräcklig vare sig för Sverige eller för en majoritet av medlemsstaterna eller för kommissionen. Oron för att Polen allvarligt åsidosätter rättsstatens principer finns kvar.

Vi kommer att få en uppdatering om det här på allmänna rådets möte på tisdag i nästa vecka. Det kommer säkert att finnas utrymme för diskussion också där, och då ska jag naturligtvis upprepa det som vi från svensk sida sagt flera gånger att det är viktigt med fortsatta reformer i alla de delar som är kvar och som framför allt rör det polska rättssystemet.

Sammanfattningsvis är vi av uppfattningen att den här frågan ska stå kvar på rådets dagordning så länge som kommissionen gör bedömningen att det finns ett systematiskt hot mot rättsstatens principer i Polen.

2018/19:25
05 april

Anf. 76 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag ska inte upprepa mig men vill säga att vi har samma avvikande mening här som under föregående punkt.

Anf. 77 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag upprepar mig också lite grann och säger att vi delar regeringens oro. Vi ser det som mycket positivt att det finns ett tryck i de här frågorna. När det gäller Polen kan man fundera på: Är läget sådant att det räcker med den fortsatta press som finns, eller finns det ett behov av ett nästa steg för att sätta ytterligare press? Är det en process som ändå går i rätt riktning, eller behöver man pressa på ytterligare?

Anf. 78 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det är ett steg i rätt riktning att man ändå från polsk sida har gjort den här förändringen som påkallades i ett interimbeslut från domstolen och som också kommissionen har påpekat behövs. Det är bra, men vi har inte sett så mycket mer än det än så länge.

Allmänna rådet skulle kunna gå vidare om det fanns en bred majoritet för detta bland medlemsstaterna, men den majoriteten finns ännu inte. Vi ska vara klara över att alla inte är likasinnade med oss i den här frågan.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Finns det något att säga under Övriga frågor på rådsdagordningen?

Anf. 80 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag vill informera om att det blir en så kallad lunch i samband med allmänna rådet. Det är en diskussionslunch där man ska diskutera Europavalet i maj, och, tror jag, ta upp olika sätt på vilka vi kan bemöta försök att påverka de här valen från andra, externa aktörer som vi inte vill ska ha något inflytande över hur vi väljer här i Europa.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går vidare till nästa punkt på föredragningslistan.

§ 4 Allmänna frågor (art. 50)

Statsrådet Hans Dahlgren

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor art. 50 den 19 mars 2019**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor art. 50 den 9 april 2019**

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vi börjar med återrapporten och lämnar ordet till statsrådet om det finns något att säga om den.

Anf. 83 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Utöver den skriftliga rapporten har jag inget ytterligare att rapportera.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till information och samråd inför möte i rådet den 9 april 2019 och artikel 50-förfarandet.

Anf. 85 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Det här är en diskussionspunkt. Meningen är att allmänna rådet innan man går in på de övriga frågorna ska ha ett särskilt resonemang om hur man kan förbereda Europeiska rådets hantering av brexitfrågan vid det extra toppmöte som äger rum dagen därpå, den 10 april. Det blir en diskussion som väl inleds med att chefsförhandlaren Michel Barnier ger sin syn på läget. Några beslut kommer förstås inte att fattas, utan det är det extra toppmöte den 10 april som har sammankallats av Donald Tusk för några dagar sedan som kommer att fatta nödvändiga beslut.

Det här extra toppmötet är resultatet av att premiärminister May förlorade också den tredje omröstningen i parlamentet om det utträdesavtal som EU-27 och den brittiska regeringen kom överens om redan i november i fjol.

Sedan dess har det uppstått ett nytt läge, och det är lite av ett rörligt mål allt det här. Vi har fått en situation där premiärministern faktiskt har inlett substantiella samtal med oppositionen, med Labours partiledare Jeremy Corbyn, om hur brexitfrågan ska lösas. Utgångspunkten för de samtalen, som jag förstår det, är att man ska godkänna utträdesavtalet och samtidigt försöka komma överens om inriktningen för den framtida förbindelsen.

De signaler man hör från London tyder väl på att diskussionerna än så länge i alla fall handlar om att signalera en mjukare linje, en mjukare brexit, och i första hand kanske om att efter ett utträde ha en permanent tullunion med Europeiska unionen och inte bara den här tillfälliga som ju var en del av reservlösningen för Nordirlandsfrågan.

Det här är en svår process. Vi vet inte var den slutar. Den upprör starka känslor inom det konservativa partiet men också inom Labour där det också finns minst sagt delade meningar när det gäller en del saker. Vi vet inte vad som kommer ut av detta, men vi har hört att de inledande samtalen ska ha varit ganska positiva och konstruktiva.

Theresa May har sagt att om man inte kommer överens i de här samtalen med Labour om en konkret inriktning ska hon ändå försöka få till stånd en process i parlamentet där man försöker enas om olika optioner som läggs fram för underhuset.

Vi kunde också notera häromkvällen, strax efter midnatt svensk tid, att man efter ett initiativ från en enskild ledamot faktiskt startade en lagstiftning som ger makt åt underhuset att ålägga premiärministern att ansöka om en ytterligare förlängning av tidsfristen enligt artikel 50.

För bara någon timme sedan kom det faktiskt ett brev från 10 Downing Street undertecknat av Theresa May ställt till Donald Tusk och som säger att hon begär en ny förlängning – än en gång begär hon en förlängning – till den 30 juni. Hon skriver i det här brevet att hon fortfarande hoppas att man ska slippa ordna val till Europaparlamentet genom att utträdet faktiskt kommer att äga rum före det att valen äger rum den 23–26 maj och att man alltså helst vill lämna EU före den 23 maj. Men, och det är det nya i det här brevet, om det inte har skett inser man att Europeiska unionen begär att man håller val i Storbritannien i slutet av maj. Det är också nytt att hon meddelar att man nu inleder förberedelser för att hålla sådana val till Europaparlamentet. Det står: ”The Government is therefore undertaking the lawful and responsible preparations for this contingency, including by making the Order that sets the date of the poll.”

Det är alltså ett nytt besked från Storbritannien, och det gör, om man ska spekulera, att det kommer att bli lite lättare att gå en sådan här önskan till mötes.

Det här är alltså läget inför Europeiska rådet den 10 april. Europeiska rådet kommer förstås att få ta ställning till förlängningen och diskutera andra alternativ som säkert kan finnas på bordet. Vad som blir slutresultatet vågar jag inte sia om. Beroende på omständigheterna kan det förstås bli tal om den här typen av förlängning. Kanske blir den kortare, och kanske blir den längre, vad vet jag. Det finns många optioner på bordet.

För EU och för Sverige är det fortfarande mycket oroande att vi inte har rott något utträdesavtal i land. Det är en frustrerande situation eftersom vi har många andra viktiga uppgifter att ta itu med. Men det är klart att det är positivt att en process har kommit igång och att regeringen i London talar med oppositionen på ett blocköverskridande sätt.

Jag tror att vid den diskussion som ska äga rum på tisdag kan regeringen luta sig på den linje som nämnden tidigare har gett ett enligt stöd för, nämligen att inriktningen är att EU ska fortsätta att göra vad som kan göras för att undvika ett avtalslöst utträde inom de ramar som unionen själv har.

Vad som till slut kommer att ligga på Europeiska rådets bord den 10 april beror förstås på utvecklingen i London. Vi vet redan nu, sedan en timme tillbaka, vad för slags förlängning som Theresa May vill ha. Här finns också nu en klarhet i att hon är beredd att börja ordna val om det behövs och genomföra dem om det behövs. Kanske blir det också till på onsdag större klarhet i hur det går i samtalen mellan Labour och regeringen. Det är sedan en fråga som statsministern kommer att samråda med nämnden om inför själva mötet med Europeiska rådet. Det samrådet är vid kl. 10 på onsdag förmiddag om jag har förstått saken rätt.

2018/19:25
05 april

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Vi finner det svårt att säga någonting nytt i den här frågan och vet att vi kommer att få fler tillfällen att tala om detta. Det finns alltså inga frågor för tillfället, utan vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Finns det något att säga under dagordningspunkten Övriga frågor?

Anf. 87 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Nej, det finns inga övriga frågor som vi är varse vid det här laget.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för i dag.

§ 1 Rumäniens EU-ordförandeskap

.....1

§ 2 Utrikes frågor

.....2

Anf. 1	ORDFÖRANDEN	2
Anf. 2	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	2
Anf. 3	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	2
Anf. 4	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	2
Anf. 5	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	3
Anf. 6	ORDFÖRANDEN	3
Anf. 7	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	3
Anf. 8	ORDFÖRANDEN	3
Anf. 9	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	3
Anf. 10	LUDVIG ASPLING (SD)	4
Anf. 11	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	5
Anf. 12	ALICE BAH KUHNKE (MP)	5
Anf. 13	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	5
Anf. 14	LUDVIG ASPLING (SD)	6
Anf. 15	ALICE BAH KUHNKE (MP)	6
Anf. 16	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	7
Anf. 17	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 18	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	7
Anf. 19	ORDFÖRANDEN	8
Anf. 20	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	8
Anf. 21	LUDVIG ASPLING (SD)	9
Anf. 22	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	9
Anf. 23	LUDVIG ASPLING (SD)	10
Anf. 24	HANS ROTHENBERG (M)	11
Anf. 25	ORDFÖRANDEN	11
Anf. 26	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	11
Anf. 27	HANS ROTHENBERG (M)	12
Anf. 28	JENS HOLM (V)	12
Anf. 29	ANNIKA QARLSSON (C)	12
Anf. 30	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 31	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	12
Anf. 32	JENS HOLM (V)	13
Anf. 33	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	13
Anf. 34	JENS HOLM (V)	13
Anf. 35	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 36	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	13
Anf. 37	ORDFÖRANDEN	13

§ 3 Allmänna frågor

.....14

Anf. 38	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 39	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 40	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	14
Anf. 41	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 42	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	14

Anf. 43	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 44	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 45	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	14
Anf. 46	JENS HOLM (V)	16
Anf. 47	ANNIKA QARLSSON (C)	17
Anf. 48	JAN ERICSON (M)	17
Anf. 49	MARTIN KINNUNEN (SD)	18
Anf. 50	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	18
Anf. 51	KAROLINA SKOG (MP)	18
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 53	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	19
Anf. 54	KAROLINA SKOG (MP)	20
Anf. 55	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	20
Anf. 56	JAN ERICSON (M)	21
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 58	JAN ERICSON (M)	21
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 60	MARTIN KINNUNEN (SD)	22
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 62	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	22
Anf. 63	ANNIKA QARLSSON (C)	22
Anf. 64	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22
Anf. 65	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	23
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 67	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	23
Anf. 68	ANNIKA QARLSSON (C)	24
Anf. 69	MARTIN KINNUNEN (SD)	24
Anf. 70	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 71	HANS ROTHENBERG (M)	24
Anf. 72	LUDVIG ASPLING (SD)	25
Anf. 73	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	25
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 75	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	26
Anf. 76	MARTIN KINNUNEN (SD)	27
Anf. 77	ANNIKA QARLSSON (C)	27
Anf. 78	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	27
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 80	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	27
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	27
§ 4 Allmänna frågor (art. 50)		28
.....		28
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 83	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	28
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 85	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	28
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 87	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	30
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	30